ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΕΚΑΘΗΣΑ ΣΤΟ ΦΩΣ ΤΟΥ ΦΕΓΓΑΡΙΟΥ

Ἐκάθησα στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ,
Κ' ἦρθε τ' ἀηδόνι κ' εἶπε : Σὲ θυμᾶμαι.
Κ' ἐκάθησε ψηλὰ σ' ἕνα κλαδὶ
Ὁ γκιώνης, καὶ μοῦ εἶπε : Σὲ λυπᾶμαι.
Καὶ πέρασε ὁ διαβάτης σὰν ἰσκιὰ
Κοὶ εἶπε : Ὁ φτωχὸς θὰ τἄχει χάσει.
Καὶ ἦρθε τ' ἀγεράκι σιγαλά,
Μὲ χάϊδεψε καὶ μοῦπε : Θὰ περάσει.

ΘΑ ΠΑΡΩ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΜΑΓΙΟΥ

Θὰ πάρω λουλούδια τοῦ Μαγιοῦ
Στὸ στῆθος μου πάνω νὰ βάλω,
Θὰ πέσω στὰ γόνατα, σκυφτὸς
Θερμὴ προσευκὴ θὲ νὰ ψάλω : —

Γλυκὰ οἱ ἀγάπες οἱ παλιὲς
Στὸ στῆθος μου νὰ κοιμηθοῦνε,
Σὲ ἥσυχο ὕπνο καὶ βαθύ·
Ποτέ τους νὰ μὴ σηκωθοῦνε.

ΤΟΥ ΧΑ·Ι·ΝΕ

Γιὰ βάλε, ἀγάπη μου, τὸ χέρι στὴν καρδιά μου —
Ἀκούς, ἀλοίμονο, στὸ στῆθος πῶς χτυπάει ;
Εἶν' ἕνας μάστορης κεῖ μέσ' στὰ σωθικά μου,
Τὸ φέρετρό μου γιὰ νὰ φτιάσει πολεμάει.

Μέρα καὶ νύχτα μαστορεύει καὶ κορφώνει·
Καὶ δὲ μ' ἀφίνει τὸ φτωχὸ νὰ κλείσω μάτι.
Γλήγορα, μάστορη, γιὰ κάνε νὰ τελειώνει,
Νὰ κοιμηθῶ καὶ νὰ ἡσυχάσω στὸ κρεββάτι !

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Βόσπορος, 10]24 τοῦ Μάη 1910

Φίλε Νουμᾶ,

Ὁ κ. Ν. Πατρινὸς («Νουμᾶς» 388.8. 1910) δυσκολέφτηκε λέει νὰ νιώσει τὴν ἀκόλουθη φράση μὲς τὸ γράμα μου στὴ Φοιτητικὴ Συντροφιά : «Ὁ ἀγώνας μας θά σβυνε ἂν νέες καρδιὲς δὲν ἐρχόντανε μαζί μας».

Τρόπο νὰ μὴ σβύνει ἡ ζωὴ ἄλλονε δὲν ξέρω παρὰ νὰ περνᾶ κανεὶς τὴ λαμπάδα της, ὅσο ἀκόμα τὴν κρατεῖ ἀναμένη, μὲς σὲ μιὰν ἄλλη σάρκα ποὺ τὴ δημιουργεῖ ὁ ἴδιος. Σὰν τέτιας μιᾶς χαρᾶς φανέρωμα τὸ γράμα μου. Ἡ Ἰδέα μας γίνεται σάρκα καὶ ζωή.

Πύργοι θεόρατοι γκρεμνοῦν ἀπὸ μόνοι τους, κι ὅρη Ἡμαλάγια τὰ ροκάνισε σὲ ὁμάλια τὸ νερό. Καὶ νά, ποὺ ὅλα τὰ κακὰ τοῦ κόσμου μαζὶ δὲν κατορθώνουνε νὰ σβύσουν τὴ ζωή. Ἀφτηνῆς τὸ μονοπάτι θὰ περάσει ὅ,τι θέλει νὰ νιώσει τὴ χαρὰ τοῦ εἶναι καὶ τοῦ γίνε.

Ἔχω κι ἄλλα νὰ πῶ· μὰ δὲν πειράζει· τὰ λέω ἀλλοῦ.

ΦΩΤΗΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

ΛΙΝΑ ΔΡΑΚΑ

«Δρᾶμα εἰς πράξεις τρεῖς, τοῦ δαφνοστεφοῦς ποιητοῦ Τιμ. Ἀμπελᾶ»

Σ' ἕνα ἔθνος ποὺ ἔχει στέρια δραματικὴ ποίηση, τὰ πρωτότυπα ἔργα ποὺ παρουσιάζουνται κάθε τόσο, ἔστωντας καὶ δίχως καμιὰ ξέχωρη ἀξία τὰ περσότερα, πασκίζουν πάντα νὰ φέρουν καὶ νὰ ξετυλίξουν στὴ σκηνὴ ἂν ὄχι τ' ἀνθρώπινα αἰστήματα ἀπὸ κεινούρια τους ὄψη, μὰ τουλάχιστο μιὰ σύγκρουση στ' ἀνθρώπινα πάθη πάνου σὲ ὑπόθεση κεινούρια ποὺ κατρακυλᾶ σὲ λύση πρωτόφαντη κι ἀπροσμόνητη. Γιὰ τοῦτο καὶ παίρνουνε τ' ὄνομα *πρωτότυπα*.

Ὁ δραματικὸς συγραφέας ἀπὸ τὸ ἀπλούστατο γεγονότο τῆς καθημερινῆς ζωῆς μπορεῖ νὰ ξεσηκώση τὸ θέμα του, μπορεῖ νὰ κρατήση τὴ βάση τοῦ ἔργου του. Αὐτὸ ὅμως δὲ θὰ πῆ πὼς ἔχει τὸ λεύτερο κάθε κοινοτοπία καὶ κάθε χιλιοειπωμένο πρᾶμα νὰ τὸ ξεκαφέρνη μπροστὰ στὰ μάτια μας μὲ τὴ μουτσούνα τοῦ πρωτότυπου, τόσο χοντρὰ καὶ τόσο ἀδικολόγητα, ὅσο μᾶς ἔφερε τὸ κεινούριο του δράμα «Λίνα Δράκα» ὁ κ. Τιμολέων Ἀμπελᾶς τὴν περασμένη βδομάδα στὸ θέατρο «Ἀθήναιον».

Ἡ σκηνὴ στὴ Ζάκυθο κατὰ τὸ 18 αἰῶνα. Ὁ Ἀντρέας Δράκας δανείζεται ἀπὸ τὸν Ἑβραῖο τοκογλύφο Σολομῶντα Σέρρα δύο φλουριά, μὲ τὴ συφωνία νὰ τοῦ δώση στὸν καιρὸ τῆς σοδειᾶς χίλιες λίτρες σταφίδα. Ἡ σταφίδα τὴ χρονιὰ ἐκείνη παθαίνει ἀνεπάντεχη καταστροφὴ κ' ἡ τιμή της ἀνεβαίνει. Ὁ Ἀντρέας Δράκας δὲν μπορεῖ νὰ ξεπληρώση τὸ χρέος του κι ὁ Σέρρας τονὲ βάνει στὴ φυλακή. Σωτηρία ἄλλη δὲν ὑπάρχει παρὰ νὰ βρεθοῦνε οἱ χίλιες λίτρες. Ἡ γυναίκα τοῦ Δράκα λαβαίνει τὸ θάρρος καὶ παρακαλεῖ τὸν πλούσιο σταφιδέμπορο Γάμπαρο νὰ τοὺς εὐκολύνη αὐτὸς στὴν τέτοια τους περίσταση κρατώντας γιὰ ἀσφάλεια τ' ἀσημικὰ καὶ χρυσαφικὰ τοῦ σπιτιοῦ τους. Μὰ ὁ Γάμπαρος μὲ ἄγριο τρόπο διώχνει τὴ γυναίκα τοῦ Δράκα ἀπὸ τὸ σπίτι του κι ἀρνιέται νὰ κάμη τὴν εὐκολία. Τότες ἡ κόρη τοῦ Δράκα ἡ ὄμορφη Λίνα, πάει μονάχη της στὸ σπίτι τοῦ Γάμπαρου ξαναφέρνοντας τὰ πολύτιμα καὶ παρακαλώντας τὸν πλούσιο σταφιδέμπορο νὰ τὰ κρατήση ἐνέχυρα γιὰ τὴ σταφίδα. Μὰ ὁ Γάμπαρος χτυπημένος ἀπὸ φλογερὸ πόθο γιὰ τὴ Λίνα, πλερώνει τὸν ἑβραῖο Σέρρα καὶ παίρνει αὐτὸς τὰ δικαιώματα τῆς ἀπαίτησής του. Τὸ φανερώνει αὐτὸ στὴ Λίνα, διατάζοντας τὸ ξεφυλάκωμα τοῦ πατέρα της καὶ τῆς γυρεύει γιὰ μόνη πλερωμὴ νὰ συγκλίνη στὴν ἀγάπη του. Ἡ τίμια ὅμως Λίνα ποὺ προτιμένει τὶς μέρες ἐκεῖνες τὸν ἀγαπημένο ἀρραβωνιαστικό της Γραδενίγο ἀπὸ τὴν ξενητειά, ἀρνιέται μὲ τὰ ὅλα της, καὶ στὴν ἀπελπισιά της ἀπάνου σκοτώνει μὲ μαχαίρι τὸ Γάμπαρο. Ὅταν ὁ Φραντζέσκος, ὁ ὑπερέτης τοῦ Γάμπαρου, ξαφνιασμένος ἀπὸ τὸ θόρυβο ἔρχεται στὸ μέρος ποὺ ἔγινε τὸ φονικό, ὁ νοῦς του βάνει σὲ ὑποψία τὸν ἑβραῖο Σέρρα ποὺ ὁ Γάμπαρος τὸν εἶχε κρύψει στὴν πλαγινὴ κάμαρα γιὰ ν' ἀποφύγη τὸ συναπάντημα τῆς Λίνας, καὶ στὴν ὁρμή του ἀπάνου τονὲ σκοτώνει. Ὕστερα ἡ Λίνα γυρίζει σπίτι της καὶ δείχνοντας τὰ ματωμένα χέρια της, ξεδιαλύνει τὶς ὑποψίες τοῦ πατέρα καὶ τοῦ ἀρραβωνιαστικοῦ της ποὺ γύρισε σὰν μεταξὺ ἀπὸ τὰ ξένα, καὶ ποὺ ἡ ἀργητά της τοὺς ἔκαμε νὰ τὴν ἀδικοβάλουν, κι ὁ Ἀστυνόμος τοῦ τόπου ἀκούγοντας τὴν ὁμολογία της πὼς γιὰ τὴν τιμή της ἔκαμε τὸ φονικό, τὴ συχωρᾶ καὶ τῆς δίνει μάλιστα καὶ τὴν εὐκή του τάζοντας γιὰ τὴν ἄλλη μέρα τὸ γάμο της μὲ τὸν ἀγαπημένο της Γραδενίγο.

*

Ὅλ' αὐτὰ ξετυλίγουνται μπροστὰ στὸ θεατὴ ἄτεχνα, χοντρά, ντόμπρα. Οἱ σκηνὲς ξεχωριστές, δίχως κανένα ἐσωτερικὸ πλέξιμο ἀναμεταξύ τους.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ο ΑΓΙΟΓΡΑΦΟΣ*

Μιὰ βραδιὰ βγαίνοντας ἔξω τὴν εἶδε νὰ κοιμᾶται στὴν κρεββάτα κουλουριασμένη σὲ μιὰ γωνιά, καὶ μέσα του ἄναψε ὁ πόθος καὶ τοῦ σκότιζε τὸ μυαλό.

Κ' ἡ καημένη ἡ Ρίνα ἔνοιωσε κάτι σὰν φίδι ποὺ χώθηκε μέσα στὴν ψυχή της, ὅταν εἶδε τὴν περιέργεια τοῦ ξένου. Τὴν πρώτη φορὰ ποὺ τὰ μάτια του στυλώθηκαν ἐπάνω της γιὰ νὰ μὴ τὴν ἀφήσουν ἀπὸ πίσω, μιὰ τρεμούλα τῆς ἐκούνησε τὰ γόνατα καὶ κόντεψε νὰ σωροβολιαστῆ στὴ μέση τὴν κρεββάτα. Κάτι βαρὺ κι ἀβάσταχτο κάθισε ἐπάνω στὸν ὦμο της κι ἅμα κατέβηκε τὴ σκάλα δὲν ἠμποροῦσε νὰ πάρη τὴν ἀναπνοιά της. Ὡστόσο ὅταν βρισκότανε μοναχή, λησμονοῦσε ὅλα τὰ πάθια της καὶ χωρὶς νὰ τὸ εἰπῆ κάτι γλυκὸ αἰσθανότανε νὰ τῆς γεμίζη τὴν καρδιά. Στὴ μαυρισμένη ψυχή της σὰν νἄρχιζε νὰ ξεκόβη λιγάκι ἡ συγνεφιὰ κ' ἔπεσε τὸ βράδι μὲ ἀλαφρότερο τὸ νοῦ.

Δὲν εἶχε πάρει ἀκόμα τὸ πρωτόπνι ποὺ ἔνοιωσε ἕνα χέρι ἀλαφρὰ-ἀλαφρὰ νὰ χώνεται κάτω ἀπὸ τὸ σκέπασμα. Ἕνας φόβος τὴν ἔπιασε ὁλόβολη κ' ἡ καρδιά της ἄρχισε νὰ τρέμη. Ἔκαμε νὰ σηκωθῆ, ἀλλὰ δὲν κουνήθηκε ἀπὸ τὸν τόπο της. Ἔβαλε ὅλη τὴ δύναμη κι ἄνοιξε τὰ μάτια, ἀλλὰ καθὼς εἶταν κουκουλωμένη, γέμισαν σπίθες ἄχρωμες ποὺ ἔτρεμαν στὸ σκοτάδι. Ἐτέντωσε τὸ λαιμὸ γιὰ ν' ἀφυκραστῆ, ἡ σιωπὴ βάρυνε ἀπὸ πάνω της καὶ παράλυσε. Δὲν πέρασε μιὰ στιγμὴ καὶ κάτι κρύο ἀπλώθηκε στὸ γυμνό της στῆθος καὶ γλιστροῦσε ἀπάνω τόσο μαλακὰ ποὺ δὲν ἠμποροῦσε νὰ καταλάβη τί εἶταν. Ἀναταράχτηκε καὶ μέσα στὸ σκοτάδι δυὸ χέρια ἔσφιξαν δυνατὰ τὸ τροφαντὸ κορμί της. Πάλεψε γιὰ νὰ ξεφύγη, ἀλλὰ γλήγορα τὰ χέρια της κοπήκανε κ' ἔπεσαν ἀδύναμα. Ἄκουσε μονάχα μιὰ βιαστικὴ καὶ κομμένη ἀναπνοιὰ κ' ἕνα χέρι ποὺ χαϊδευε ὅλο της τὸ σῶμα. Ἀλαφιάστηκε καὶ τινάχτηκε ψηλὰ κ' ἔνοιωσε κοντά της, κοντὰ στὸ στόμα της πιὸ βιαστικὴ τὴν ἀναπνοιὰ καὶ τὸ ἴδιο χέρι σὰν φλογισμένο σίδερο νὰ τὴν σφίγγη σὰν νὰ τὴν πνίξη. Ἔμπηξε μιὰ φωνὴ κι ἄξαφνα λευτερώθηκε. Κατόπι ἄκουσε ἀλαφρὰ κι ἀρὶὰ βήματα νὰ πάνε πέρα καὶ κουκουλώθηκε στὴ γωνιὰ τῆς κρεββάτας. Ἐστριμώχτηκε ἐκεῖ κι ὡς τὸ πρωῒ δὲν τὴν ἔπιασε πιὰ ὕπνος. Δὲν ἠμποροῦσε νὰ συλλογιστῆ πόση ὥρα πέρασε σ' ἐκεῖνο τὸ πάλεμα καὶ ἔτρεμε σὰν τὸ φύλλο. Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ τινάζοταν ἐπάνω ξαφνισμένη, γιατὶ τὸ κορμί της ὅλο ἔκαιε κι ἀνατρίχιαζε κ' ἔλεε πὼς ἀκόμα κάτι τρέχει ἐπάνω του χαϊδευτικά. Ὕστερα τῆς φαινόταν πὼς εἶταν ὄνειρο κ' ἔπιανε τὰ στήθια της, τὰ πόδια της, τὴ μέση της, τὸ κεφάλι της νὰ ἰδῆ ἂν εἶναι στὸν τόπο τους. Κι ὅταν βεβαιώθηκε, δὲν πίστευε ὅτι ἔγινε τίποτα κι ἀκόμα, δὲν τολμοῦσε νὰ τὸ σκεφθῆ καὶ νὰ τὸ εἰπῆ στὸν ἑαυτό της. Σήκωσε τὴ βελέντζα καὶ κύταξε ἔξω. Ἡ μαύρη τζιτζιφιὰ μονάχα φάνταζε στὸν ξάστερον οὐρανό. Στάθηκε ἔτσι κάμποση ὥρα τηράγοντας τ' ἄστρια καὶ πιὸ ἤρεμη τώρα συλλογίστηκε πὼς εἶταν ἐκεῖνος κι ἄρχισε νὰ βλέπη τὸ πάλεμα ἐξ ἀρχῆς καὶ τὴν ἀγωνία της καὶ νὰ ξεδιαλύνη χωριστὰ κάθε κίνηση καὶ κάθε προσπάθεια, ἀλλὰ ὅλα μαζὶ εἶταν ἕνα χάος καὶ μονάχα στὸ ἀγνό της στῆθος ἔνοιωθε ἀκόμα τὸ ἀποτύπωμα τοῦ χεριοῦ ποὺ ἔσφιγγε παράφορα. Κι ὅταν ἔφτασε σ' αὐτὴ

*) Ἡ ἀρχὴ στὸ περασμένο φύλλο.